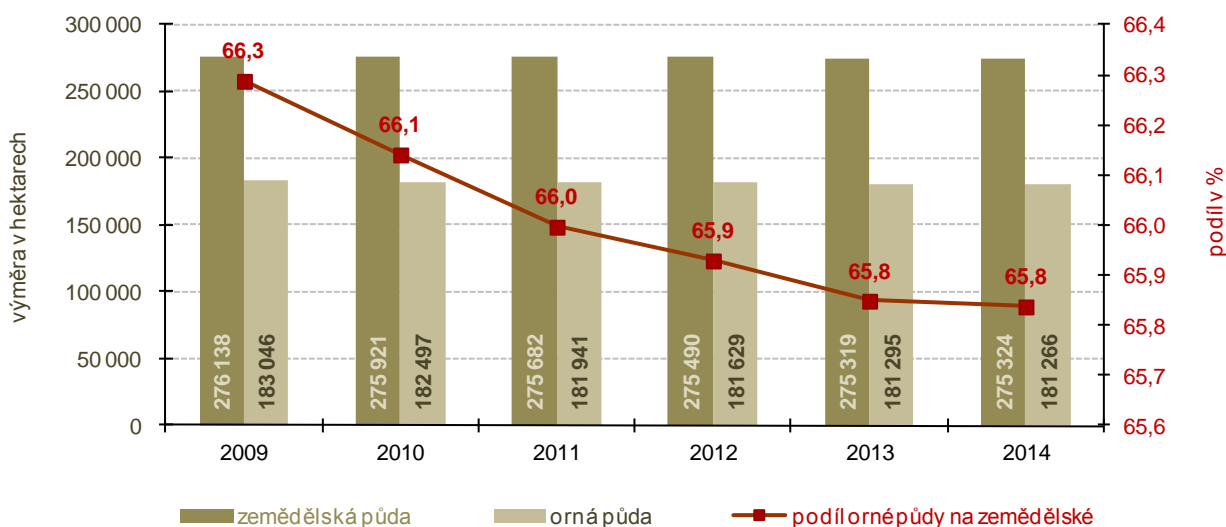

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Orné půdy ubývá, zvyšují se plochy lesů a trvalých travních porostů.

Výměra orné půdy v Ústeckém kraji má dlouhodobě sestupnou tendenci, a to zejména ve prospěch trvalých travních porostů. Tento trend pokračoval i v letech 2009–2014. Nejvýraznější nárůst trvalých travních porostů se projevil v okresech Děčín a Teplice, u obou o více než 3 %. V okresech Chomutov (o 9 %) a Litoměřice (o 3 %) se v tomto období zvýšil podíl zastavených ploch. Ve struktuře půdního fondu se příznivě projevuje zalesňování ve všech okresech kraje, nejvýznamněji pak v okresech Teplice a Most (navýšení mezi roky 2009 až 2014 o více než 3,7 % na Teplicku a o 2 % na Mostecku). Pokles orné půdy rovněž ovlivnilo rozšíření vodních ploch v okrese Teplice o 9 % a v okrese Louny o více než 2 %.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Ústeckém kraji

Vody se vyrobilo i spotřebovalo méně ...

V roce 2014 bylo v Ústeckém kraji zásobováno vodou z vodovodů 800,5 tisíc obyvatel, tj. o 2,2 tisíc více než v roce 2013. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodu se zvýšil z 96,7 % v roce 2013 na 97,1 % v roce 2014. V porovnání s ostatními kraji byl podíl v kraji čtvrtý nejvyšší.

I v roce 2014 pokračoval **klesající trend výroby vody**, objem vyrobené pitné vody z vodovodů pro veřejnou potřebu v roce 2014 se v Ústeckém kraji v porovnání s rokem 2013 snížil o 918 tis. m³, tj. o 1,8 % a dosáhl hodnoty 49 mil. m³. Pokleslo i množství fakturované pitné vody celkem (36 mil. m³) o 508 tis. m³ (o 1,4 %). Meziročně však vzrostlo množství fakturované vody pro domácnosti, které odebraly 26 mil. m³, což je o 3,4 mil. m³ vody (o 14,6 %) více než v předchozím roce¹¹.

Množství fakturované vody na počet obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů nebo-li specifické množství vody fakturované celkem dosáhlo v roce 2014 v Ústeckém kraji 124,6 litru na osobu a den a v porovnání s předchozím rokem se snížilo o 2,1 litru (o 1,7 %). Vlivem popsaných změn se množství fakturované vody domácnostem meziročně zvýšilo, v roce 2014 dosáhlo v kraji 90,3 litru na osobu a den (meziročně tak vzrostlo o 11,3 litru, tj. o 14,3 %).

...její cena nadále

Cena vody (průměrná cena za 1 m³ fakturované pitné vody) se od roku 2009 v Ústeckém kraji zvýšila téměř o třetinu - o 31,1 % (z 31,20 Kč na 40,90 Kč

¹¹ Výsledek byl ovlivněn změnami souvisejícími s širším pojetím splaškových vod a vody fakturované domácnostem v roce 2014, ke kterým došlo na základě změny prováděcí vyhlášky k zákonu č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích. U řady provozovatelů se tak změnila struktura vod fakturovaných, vypouštěných do kanalizace a čištěných, což v některých krajích ovlivnilo proporce mezi domácnostmi a ostatními spotřebiteli. Mezi tyto kraje patřil i Ústecký kraj.

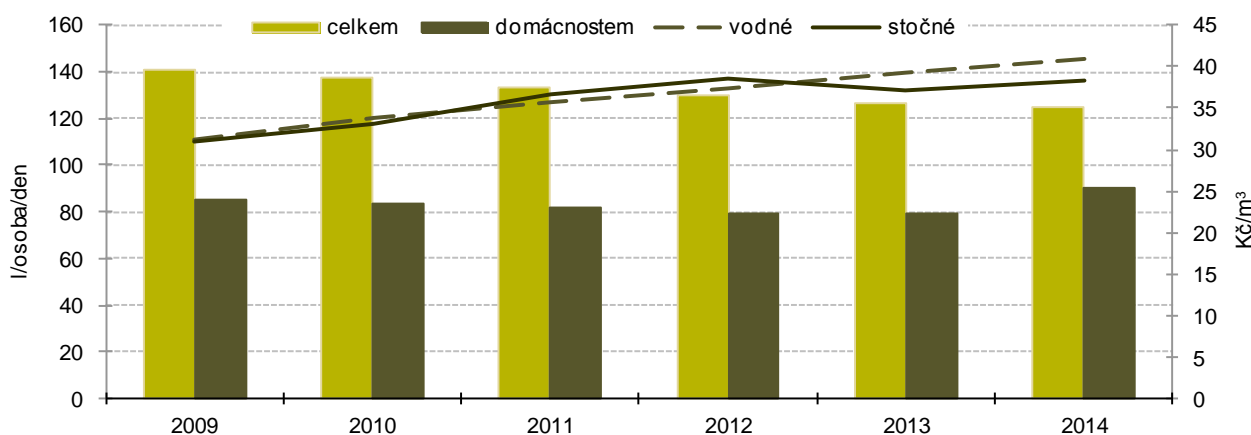
roste.

za m³). Proti průměru celé republiky byla cena vody v loňském roce v kraji vyšší o 6,10 Kč. Od roku 2008 zaplatí v průměru obyvatelé Ústeckého kraje za 1 m³ vody nejvíce v České republice.

Podíl obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV překročil 80% hranici...

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji meziročně vzrostl o 0,8 p.b. na 82,8 %, napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod byl stejný jako v roce 2013 a činil 80,6 %. Celkový počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji byl 683 tisíc, z toho bylo 98,7 % (674 tis. obyvatel) napojeno na čistírnu odpadních vod, což představovalo meziroční nárůst 8,2 tis. obyvatel, tj. 1,2 %. Podíl obyvatel **v domech napojených na čistírnu odpadních vod** z celkového počtu obyvatel napojených na kanalizaci byl v mezikrajovém srovnání čtvrtý nejvyšší. Republikový průměr (95,3 %) byl v kraji překročen o 3,4 p.b. **Podíl čištěných odpadních vod** na objemu vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod) dosáhl 98,3 % a byl o 0,9 p.b. vyšší než v roce 2013. Proti průměru celé ČR (96,9 %) byl vyšší o 1,4 p.b.

Graf 4.2 Specifické množství vody fakturované celkem a domácnostem (l/osobu/den), vodné a stočné¹⁾ (Kč/m³) v Ústeckém kraji

¹⁾ vodné a stočné je uváděno v cenách bez DPH

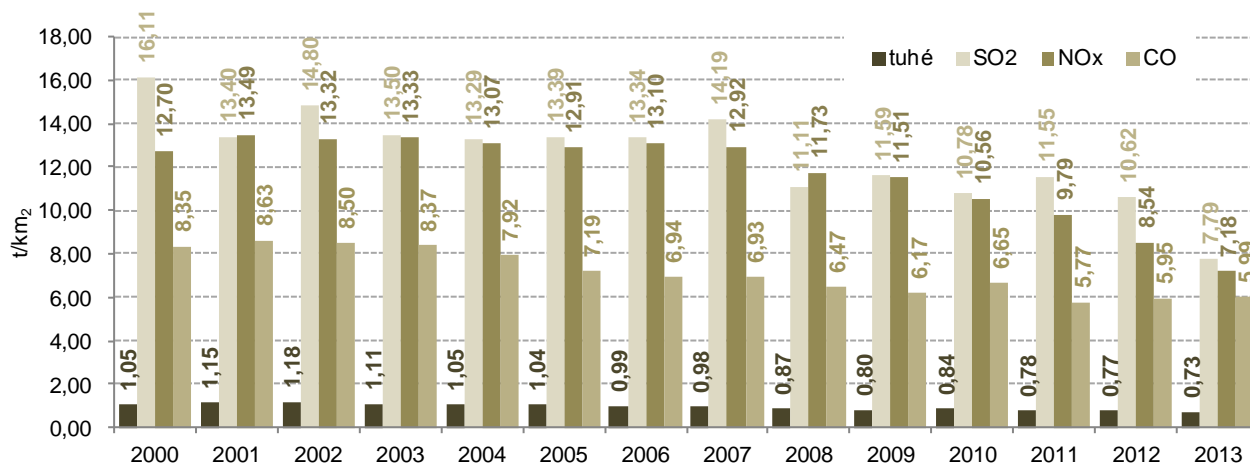
Emise hlavních znečišťujících látek

Český hydrometeorologický ústav provedl v roce 2014 z důvodů nové struktury stacionárních zdrojů přepočítání celé časové řady. Emisní bilance za rok 2013 byla zpracována pro všechny kategorie zdrojů z aktuálních dostupných podkladů a odpovídá požadavkům na mezinárodní inventarizace emisí.

pozvolna klesají.

Měrné emise znečišťujících látek (REZZO 1–4) se v Ústeckém kraji v porovnání s výchozím rokem 2009 snížily - u tuhých látek o 8,6 %, u oxidu siřičitého o 32,8 %, u oxidů dusíku o 37,9 % a k nejmenšímu poklesu došlo u oxidu uhelnatého (o 2,9 %). Téměř ve všech případech se jednalo o pokles jak u stacionárních zdrojů (REZZO 1–3), tak u mobilních zdrojů (REZZO 4), výjimkou byl pouze oxid uhelnatý, kde emise ze stacionárních zdrojů v porovnání s rokem 2009 vzrostl o 11 %. V porovnání s ostatními kraji dosahuje Ústecký kraj u oxidu siřičitého dlouhodobě nejvyšší hodnoty a průměr ČR převyšuje téměř 5krát. Druhou nejvyšší hodnotu (po Hl. m Praze) mezi kraji vykazuje Ústecký kraj u oxidu dusíku. V **meziročním srovnání** let 2013 a 2012 došlo u REZZO 1–4 k **poklesu téměř všech měrných emisí, kromě oxidu uhelnatého.**

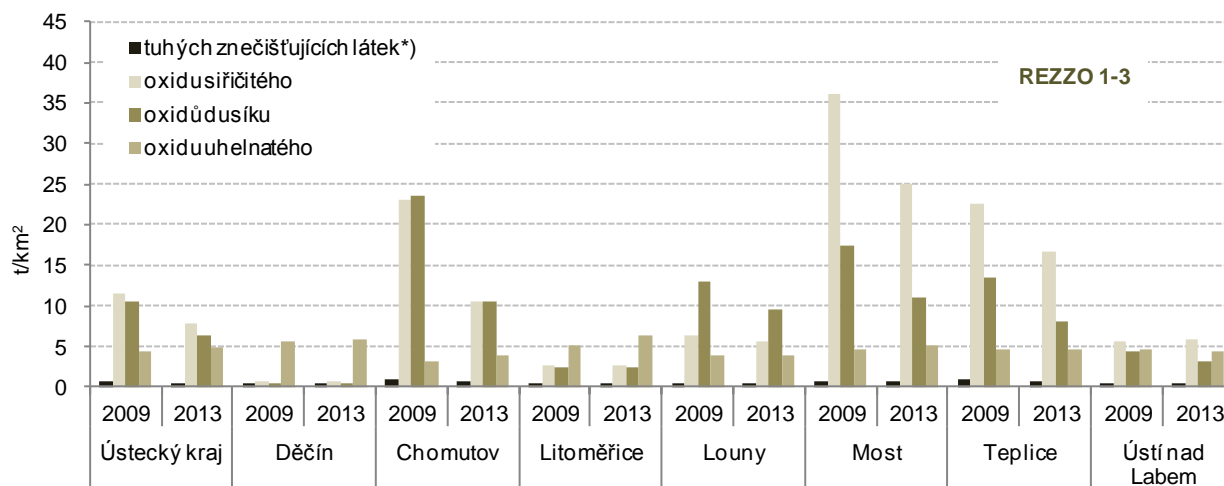
Graf 4.3 Měrné emise REZZO 1-4 podle zdroje znečištění v Ústeckém kraji

Zhoršená kvalita ovzduší přetrvává...

Z územního hlediska lze konstatovat, že emisemi jsou **nejhůře postižena území nejbližší stacionárním zdrojům znečištění**; v kraji se to nejvíce dotýká okresů Chomutov, Most a Teplice, kde se nacházejí největší zpracovatelé těžných nerostných surovin (elektrárny, hutní a chemický průmysl). V porovnání s průměrem ČR bylo v roce 2013 ve většině okresů, kromě okresu Děčín a Litoměřice, nižší znečištění pouze u oxidu uhelnatého. Všechny ostatní hodnoty emisí byly vyšší než republikový průměr ve většině okresů. Výjimkou byl pouze okres Děčín, který obstál z hlediska produkovaných emisí na km² v porovnání s průměrem ČR u oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

Graf 4.4 Měrné emise znečišťujících látek v okresech Ústeckého kraje (v t/km²)

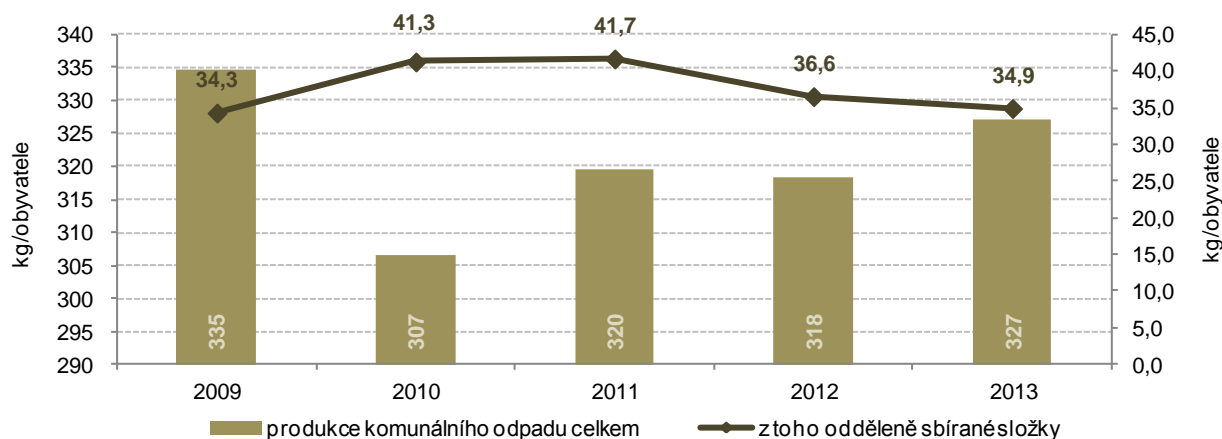

*) nezahrnují emise TZL, NH3 a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

Komunální odpad na obyvatele v kraji byl, s výjimkou let 2010 a 2011, vyšší než republikové hodnoty.

Celková produkce komunálního odpadu v kraji vzrostla v roce 2013 oproti předchozímu roku o 2,4 %. V přepočtu **na 1 obyvatele** dosáhla v kraji **327 kg za rok**, což znamenalo meziroční nárůst o 2,6 %. Proti roku 2009 produkce komunálního odpadu na obyvatele poklesla o 2,3 %. S výjimkou let 2010 a 2011, kdy se množství komunálního odpadu na obyvatele dostalo pod republikovou úroveň (o 10 a 0,4 kg na obyvatele), dlouhodobě převyšuje republikový průměr. V mezikrajovém srovnání byla v roce 2013 produkce na obyvatele v Ústeckém kraji druhá nejvyšší po Středočeském kraji.

Graf 4.5 Produkce komunálního odpadu v Ústeckém kraji (v kg/obyvatele)

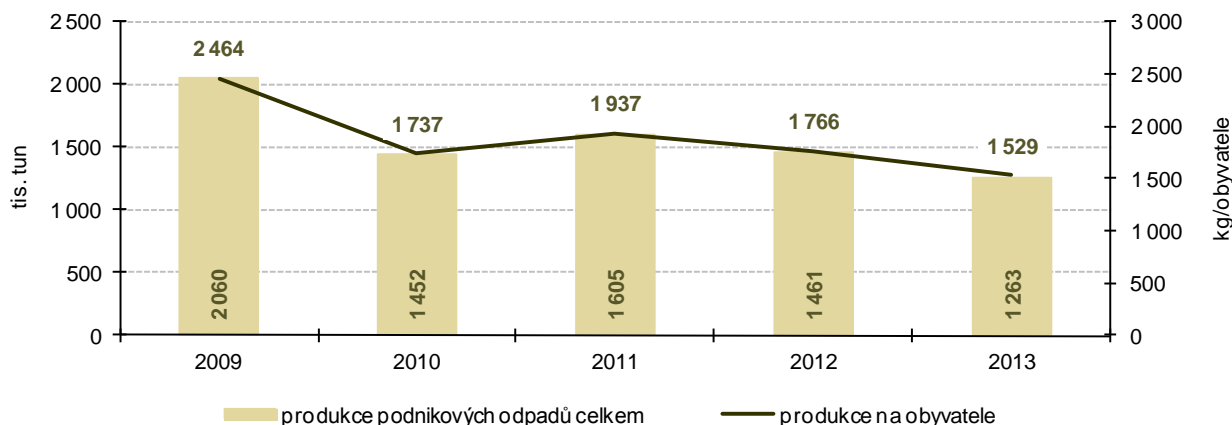
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu druhý nejnižší mezi kraji.

V roce 2013 dosáhl podíl odděleně sbíraných složek odpadu v kraji 10,7 %, proti nejvyššímu podílu v roce 2010 se snížil o 2,8 p.b. V mezikrajském srovnání obsadil Ústecký kraj nejhorší příčku. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu v přepočtu na tisíc obyvatel dosáhl v kraji hodnoty 34,9 kg a byl v porovnání s ostatními kraji druhý nejnižší po Jihomoravském kraji.

Produkce podnikového odpadu nejnižší za 5 let.

Celková produkce podnikového odpadu v kraji dosáhla v roce 2013 nejnižší úrovně za posledních pět let a v porovnání s rokem 2009, kdy byl naopak vyprodukován maximální objem podnikového odpadu, poklesla o více než třetinu (o 38,7 %). V přepočtu na regionální HDP byl objem vyprodukovaného podnikového odpadu nižší jak meziročně, tak proti výchozímu roku 2009.

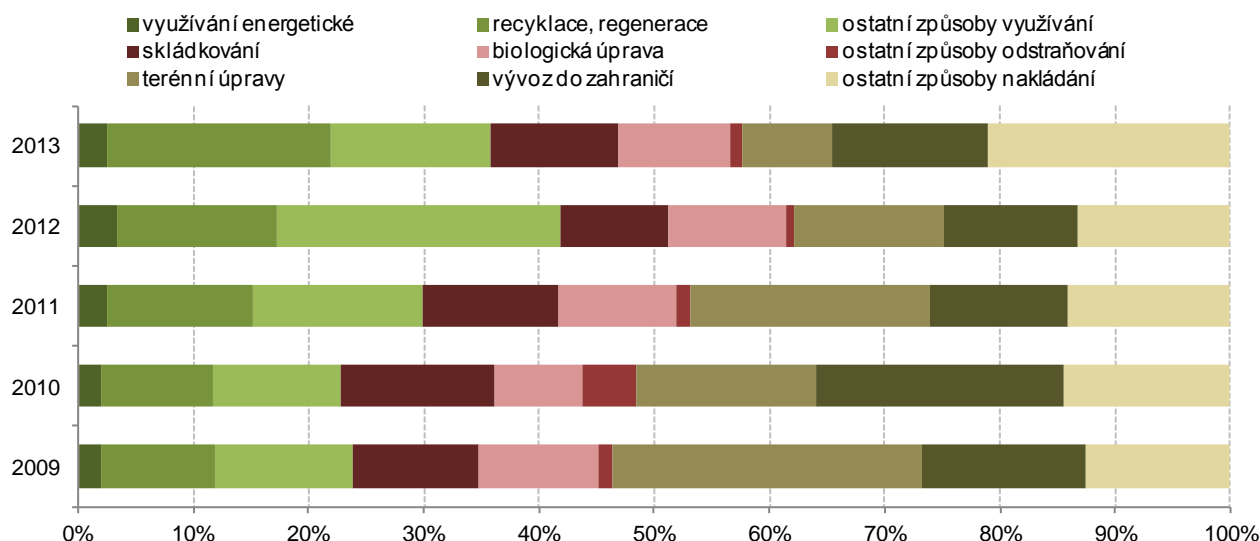
Graf 4.6 Produkce podnikových odpadů podle místa podniku v Ústeckém kraji

Nakládání s nebezpečným odpadem tvoří více než jednu desetinu celkového objemu.

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno v roce 2013, bylo o 17,1 % nižší než v roce 2009 a o 13,1 % nižší než v roce 2012. Objem nebezpečného odpadu i jeho podíl na celkovém nakládání meziročně kolísá; v posledních třech letech představoval v kraji více než 11 % objemu nakládání.

Graf 4.7 Nakládání s odpady v Ústeckém kraji podle vybraných způsobů nakládání

Množství využitého odpadu nejvyšší v roce 2012 ...

Množství **využitého odpadu** v Ústeckém kraji dosáhlo nejvyššího objemu v roce 2012 a nejvyšší byl i podíl na celkovém nakládání s odpady (41,9 %). V roce 2013 se objem využitého odpadu meziročně o čtvrtinu snížil a podíl na celkovém nakládání poklesl dokonce o jednu třetinu. V tomto roce však byl využit nejvyšší objem i podíl odpadu **na recyklaci a regeneraci** za uplynulých 5 let, jeho podíl na celkovém objemu odpadu, se kterým bylo v tomto roce nakládáno, tvořil 19,4 % a na objemu využitého odpadu se podílel více než polovinou. Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) byl v roce 2012 pátý nejvyšší v mezikrajovém srovnání. Další možnost využití odpadu je jeho **energetické využívání** (využití jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie) je svým podílem v kraji zanedbatelné a v letech 2009 až 2013 se pohybovalo v rozmezí 2 až 3 % z objemu nakládání s odpady a mezi 7 až 8 % využitého odpadu.

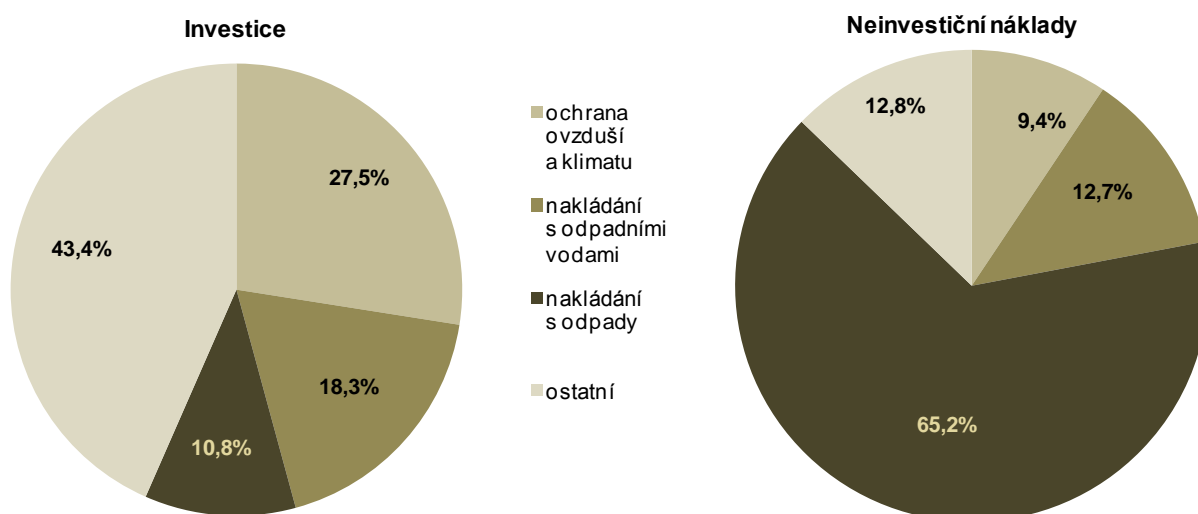
... množství odstraněného odpadu v loňském roce nejnižší za posledních pět let...

Objem **odstraněného odpadu** dosáhl ve sledovaném období nejvyššího objemu v roce 2010, naproti tomu nejnižšího v roce 2013. Z celkového množství odstraněného odpadu představovalo zhruba polovinu **skládkování** (v roce 2013 dosáhlo 50,9 %). Druhou nejrozšířenější formou je **biologická úprava** odpadů, jejíž podíl se v posledních pěti letech pohyboval mezi 30 až téměř 50 %, v roce 2013 dosáhla hodnoty 44,5 %. Další možností je **fyzikálně-chemická úprava**, nejvyšší podíl byl dosažen v roce 2010 (téměř 15 %), nejnižší podíl (2,4 %) v roce 2012 a v roce 2013 představoval 2,8 % objemu odstraněného odpadu.

...mezi ostatními způsoby nakládání převažují v posledních dvou letech terénní úpravy.

V průměru necelou polovinu při nakládání s odpady zaujímají **ostatní způsoby**, mezi něž patří **využití odpadů na terénní úpravy**, které se na celkovém objemu nakládání s odpady podílely v roce 2013 v kraji 7,8 % a meziročně poklesly o 40 %. Ve struktuře ostatních způsobů nakládání dosáhly nejvyšší hodnoty – 50 % v roce 2009, v roce 2013 dosáhly nejnižší hodnoty, a to 18,4 %. Další možností ostatních způsobů nakládání je **vývoz odpadu do zahraničí**, nejvyšší podíl byl dosažen v roce 2010 (42 % z objemu ostatních způsobů nakládání), v roce 2013 představoval téměř 32 %. Na celkovém objemu nakládání s odpady se v roce 2010 podílel téměř 22 %, v dalších dvou letech zhruba 12 % a v roce 2013 necelých 14 %.

Graf 4.8 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora podle účelu v Ústeckém kraji (v %; průměr let 2009 - 2013)

Meziroční nárůst výdajů na ochranu životního prostředí.

Výdaje na ochranu životního prostředí v Ústeckém kraji rostly do roku 2011, kdy pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele dosáhly částky 3 009 Kč, v následujícím roce se výdaje snížily na 2 664 Kč, významný meziroční nárůst (o 57,6 %) zaznamenaly v roce 2013, kdy investice na 1 obyvatele dosáhly hodnoty 4 198 Kč. Meziroční nárůst představoval 1 534 Kč na obyvatele.

V členění podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Výše uvedený graf znázorňuje pětiletý průměr podle struktury vynaložených finančních prostředků na investice a neinvestiční náklady. **Největší podíl investic** je kromě blíže nespecifikovaných investic, určen **na ochranu ovzduší a klimatu**. **Rozhodující objem neinvestičních nákladů** je vynaložen na **nakládání s odpady**, druhý nejvyšší díl, kromě ostatních nákladů, tvoří náklady **na ochranu ovzduší a klimatu**.

**Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice
v krajích v letech 2009 až 2013**

